

Tisková konference ČNB

Jiří Rusnok, guvernér

Jan Frait, ředitel sekce finanční stability

Praha, 23. května 2019

- S ohledem na význam cíle finanční stability a makrobezpečnostní politiky bude ČNB zveřejňovat výsledky jednání bankovní rady o otázkách finanční stability a klíčový podkladový dokument **stejným způsobem jako u měnových jednání**.
- **Výsledky jednání** bankovní rady budou zveřejněny v den jednání prostřednictvím tiskové zprávy a tiskové konference za účasti guvernéra.
- S určitým zpožděním pak bude zveřejněn **podkladový dokument** (*Zpráva o finanční stabilitě* v případě jarního jednání a *Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory* v případě podzimního jednání), **záznam z jednání** (minutes) a **příslušné předpisy**.
 - 11. června 2019 budou zveřejněny: Zpráva o finanční stabilitě 2018/2019, záznam z jednání bankovní rady 23. května 2019, Úřední sdělení – Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním úvěrů zajištěných rezidenčními nemovitostmi, Opatření obecné povahy ke stanovení sazby proticyklické kapitálové rezervy II/2019.

I.

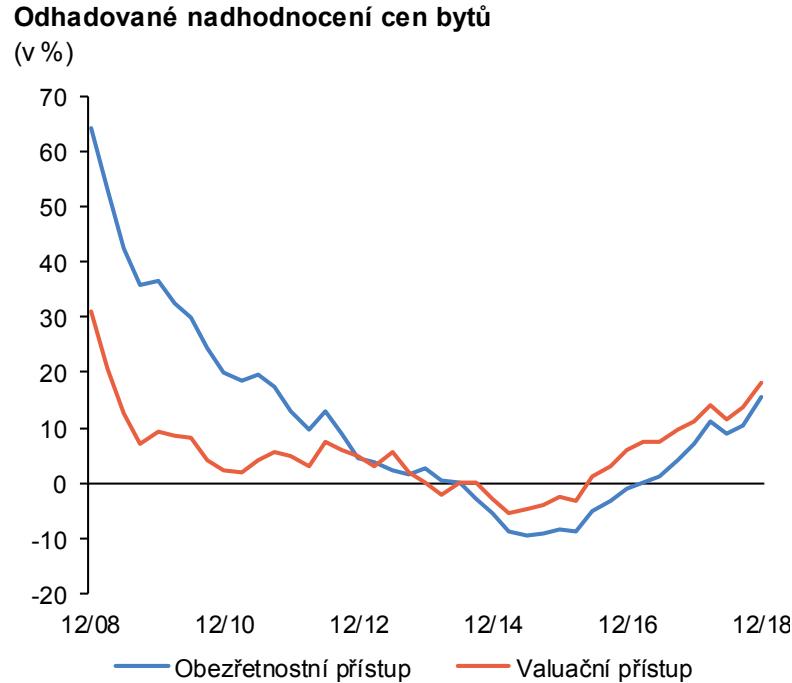
Souhrnné vyhodnocení rizik a přehled hlavních opatření ČNB

- **Vývoj rizik za poslední rok od předchozí Zprávy:**
 - udržení vysoké míry odolnosti finančního sektoru vůči možným nepříznivým šokům.
- **Potenciální zdroje budoucích rizik:**
 - dílčí nárůst rizik spojených s vývojem finančního a hospodářského cyklu,
 - nezměněná úroveň rizik strukturálního charakteru (koncentrace expozic, vzájemné propojení subjektů, propojenost se zahraničím).
- ČNB jako orgán zodpovědný za výkon makrobezpečnostní politiky i mikrobezpečnostního dohledu musí na rizika pro finanční stabilitu vznikající v dobrých časech:
 - reagovat **preventivním způsobem**,
 - přijímat **včas** opatření adekvátní rozsahu potenciálních rizik.

- Od října 2018 by podle doporučení ČNB poskytovatelé neměli překračovat u poměru výše dluhu a čistého příjmu žadatele o úvěr (**DTI**) úroveň 9 ročních příjmů a u poměru celkové dluhové služby a čistého příjmu žadatele o úvěr (**DSTI**) úroveň 45 %.
 - Ve třetím čtvrtletí 2018 – bezprostředně před platností doporučených limitů pro ukazatele DTI a DSTI – úvěrové instituce poskytovaly úvěry ve významné míře klientům, kteří již měli relativně vysoké dluhy.
 - Po zavedení doporučených limitů v říjnu 2018 došlo k obratu a podíly nadlimitních úvěrů začaly u obou dotčených ukazatelů směřovat k 5% výjimce.
- Proces přizpůsobení zatím nebyl úplný a **banky v souhrnu doporučené limity během posledního čtvrtletí 2018 neplnily.**
 - Podíl čerpaných úvěrů s ukazatelem DSTI nad 45 % dosáhl ve čtvrtém čtvrtletí 2018 necelých 12 % objemu poskytnutých úvěrů.
 - Podíl čerpaných úvěrů s ukazatelem DTI nad 9 ve čtvrtém čtvrtletí 2018 poklesl k 6 % objemu poskytnutých úvěrů.
 - ČNB očekává, že banky budou v průběhu letošního roku stanovené limity DTI a DSTI již dodržovat.

- Bankovní rada diskutovala, zda je žádoucí s ohledem na nárůst úrokových sazeb z hypotečních úvěrů ke 3 % **upravit doporučenou horní hranici ukazatele DSTI na 50 %**.
 - Argument pro zvýšení – došlo k omezení potenciálního prostoru pro skokový nárůst úrokových sazeb a snížení rizika prudkého nárůstu dluhové služby.
 - Argumenty proti zvýšení: (i) analýzy a zátěžové testy ČNB ukazují, že úvěry s DSTI od 40 % výše lze pokládat za vysoce rizikové; (2) doporučení ohledně 5% rozsahu výjimek nebylo ve čtvrtém čtvrtletí 2018 plněno.
- Bankovní rada rozhodla **ponechat limit DSTI na dosavadní úrovni 45 %**.
 - Téma bude diskutováno na příštím jednání o otázkách finanční stability v prosinci 2019, zejména v návaznosti na výsledky plnění příslušných limitů v první polovině 2019.

- Obě metody používané ČNB indikují průměrné **nadhodnocení cen bydlení o zhruba 15 %**.

Pramen: ČNB

Pozn.: Metodika používaných ukazatelů je detailněji představena v tematickém článku Hodnocení udržitelnosti cen rezidenčních nemovitostí (ČNB, 2019/1).

- ČNB v tuto chvíli **nepokládá za nezbytně nutné přikročit ke zpřísnění platných limitů ukazatele LTV:**
 - Banky by neměly poskytovat úvěry s LTV větším než 90 % (individuální limit).
 - Banky by neměly poskytovat úvěry s LTV mezi 80 a 90 % v rozsahu větším než 15 % úvěrů poskytnutých v příslušném období.
- Banky postupují u limitů LTV převážně v souladu s aktuálně platným Doporučením a **dodržují doporučený agregátní 15% limit LTV.**
- ČNB pozoruje přirozenou tendenci bank **oceňovat v dobrých časech přijímané zástavy podle aktuálních tržních cen** bez ohledu na to, že ceny mohou být v rostoucí fázi cyklu nadhodnocené.
- S ohledem na uvedený odhad nadhodnocení cen bydlení považuje ČNB současné hodnoty limitů pro ukazatel LTV za **hraniční**.

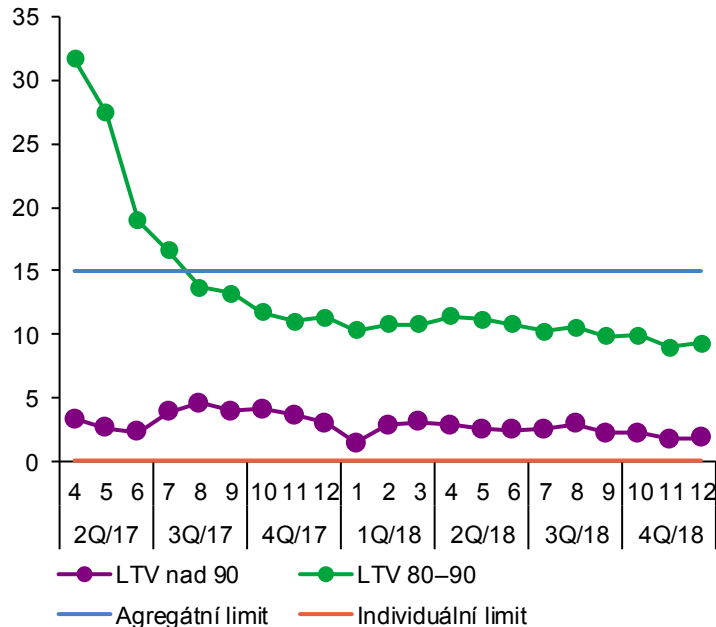
- Bankovní rada rozhodla o **zvýšení sazby proticyklické kapitálové rezervy na 2,0 % s účinností od 1. 7. 2020.**
 - Bankovní rada zohlednila (i) posun domácí ekonomiky v růstové fázi finančního cyklu výše odrážejícím se ve zvýšeném přijímání cyklických rizik, (ii) snižování rizikových vah a tím kapitálových požadavků k úvěrům, (iii) klesající trend tvorby opravných položek.
 - Většina bank má za předpokladu přiměřené dividendové politiky dostatečný prostor na případné navýšení této rezervy i růst svých úvěrových portfolií.
 - S ohledem na skutečnost, že se domácí ekonomika zřejmě nachází blízko vrcholu finančního cyklu, se pravděpodobnost dalšího zvýšení sazby proticyklické kapitálové rezervy významně snížila.

II.

Hodnocení vybraných rizik

- Podíl úvěrů s LTV nad 90 % ve čtvrtém čtvrtletí 2018 poklesl pod 2 %.
- Pokračoval přesun rizikovějších úvěrů do kategorie s LTV 70–80 %.

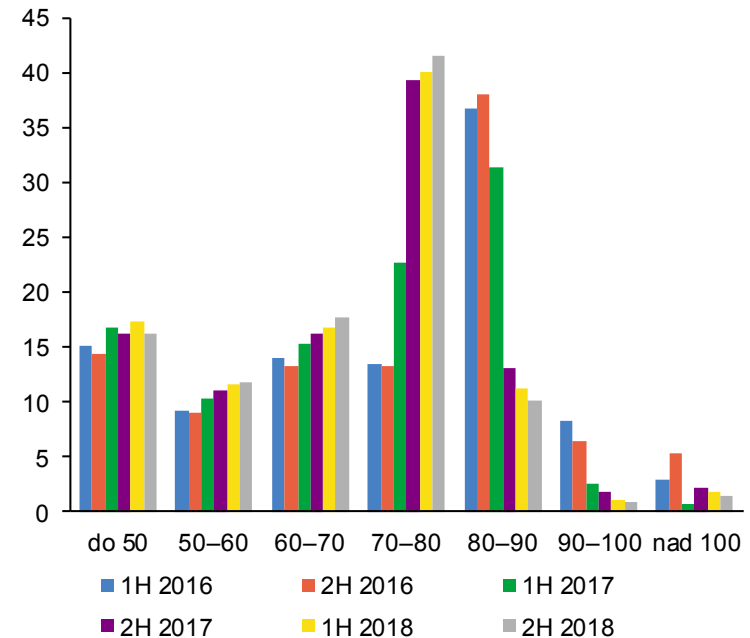
Plnění doporučených limitů LTV
(podíl úvěrů na objemu v %)

Pramen: ČNB

Rozdělení úvěrů podle LTV

(osa x: LTV v %; osa y: podíl úvěrů na objemu v %)

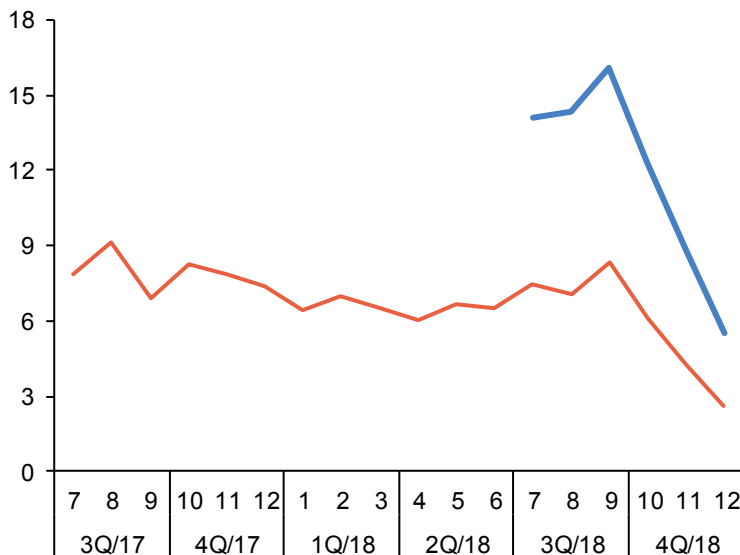
Pramen: ČNB

Pozn.: Interval zprava uzavřen.

- Pro poskytování úvěrů představuje hlavní omezení limit DSTI, v řadě případů nejspíše kvůli dluhové službě z nezajištěných úvěrů.

Plnění doporučených limitů DTI

(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v %)

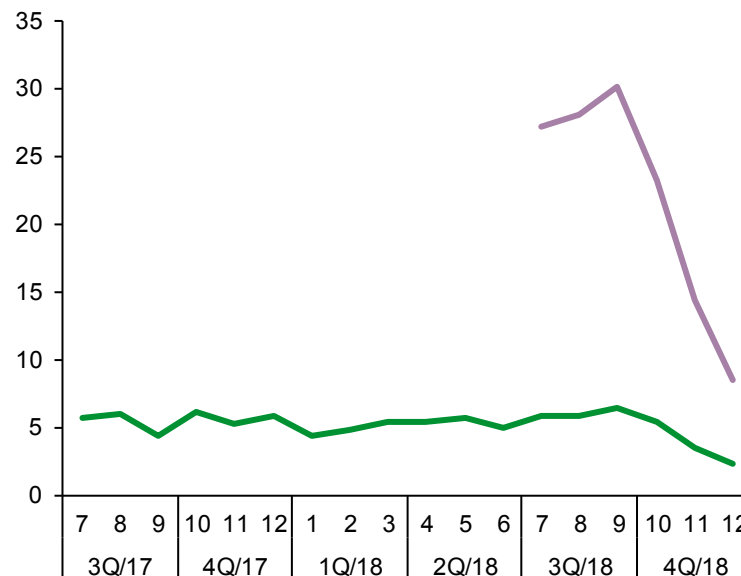

— LTI > 9

— DTI > 9

Plnění doporučených limitů DSTI

(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v %)

— DSTI > 45

— LSTI > 45

Pramen: ČNB

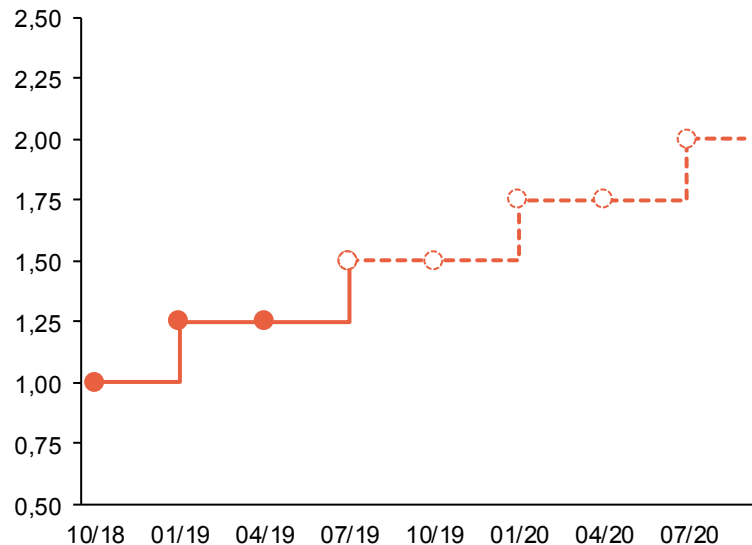
Pramen: ČNB

- Bylo doplněno ustanovení týkající se **refinancování spotřebitelských úvěrů nezajištěných rezidenční nemovitostí** u klientů, kteří již mají sjednán retailový úvěr zajištěný rezidenční nemovitostí a zároveň navyšují v rámci refinancování zůstatkovou hodnotu jistiny nezajištěného úvěru o více než 10 %.
 - V takovém případě by poskytovatelé měli vždy posuzovat, zda je celkové zadlužení klientů v souladu s doporučenými limity ukazatelů DTI a DSTI.
- Po diskuzi s poskytovateli úvěrů byla upravena **základna pro výpočet objemu přípustných výjimek shodně** pro všechny tři ukazatele, která nově činí:
 - polovinu součtu objemu všech retailových úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí poskytnutých za dvě předcházející čtvrtletí nebo polovinu součtu objemu jiných spotřebitelských úvěrů nezajištěných rezidenční nemovitostí poskytnutých za dvě předcházející čtvrtletí.

- Zvýšení sazby CCyB** na úroveň 2,0 % s účinností od 1. 7. 2020 je založeno na vyhodnocení pozice ekonomiky ve finančním cyklu a indikátorů zranitelnosti bankovního sektoru (všechny ukazatele míří směrem ke zvýšení sazby CCyB).

Aktuálně platná a ohlášená výše sazby CCyB v ČR

(v % celkového objemu rizikové expozice)

—●— Platná výše sazby CCyB

- - -○- - - Ohlášená výše sazby CCyB

Pramen: ČNB

Vývoj indikátorů finančního cyklu a zranitelnosti bankovního sektoru

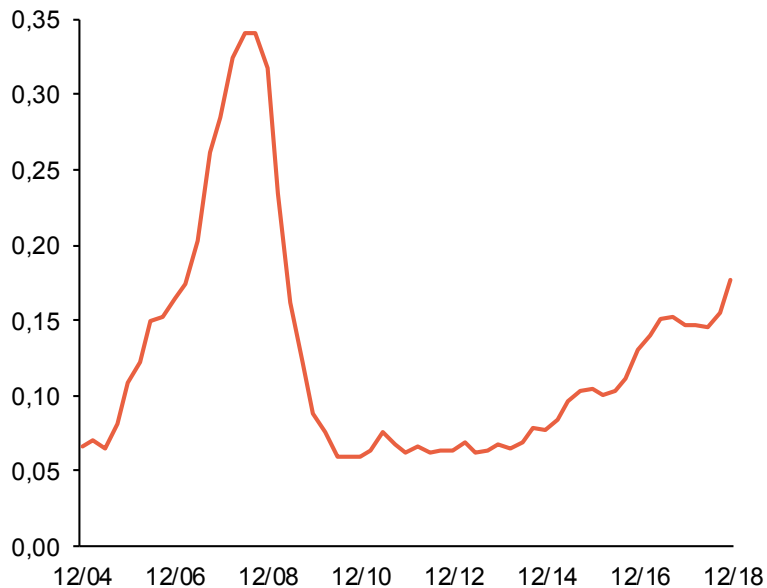
Meziroční změna indikátorů

Finanční cyklus		Zranitelnost bank	
Indikátor	Vývoj	Indikátor	Vývoj
IFC	↑	Vývoj rizikových vah	↓
Úvěrová dynamika	↑	Opravné položky k úvěrům	↓
Potenciální cyklické ztráty bank	↑		
Rizikové znaky poskytnutých úvěrů	↑		

- Podle souhrnného **indikátoru finančního cyklu (IFC)** vstoupila domácí ekonomika ke konci loňského roku do čtvrtého roku expanzivní fáze.

Vývoj indikátoru finančního cyklu

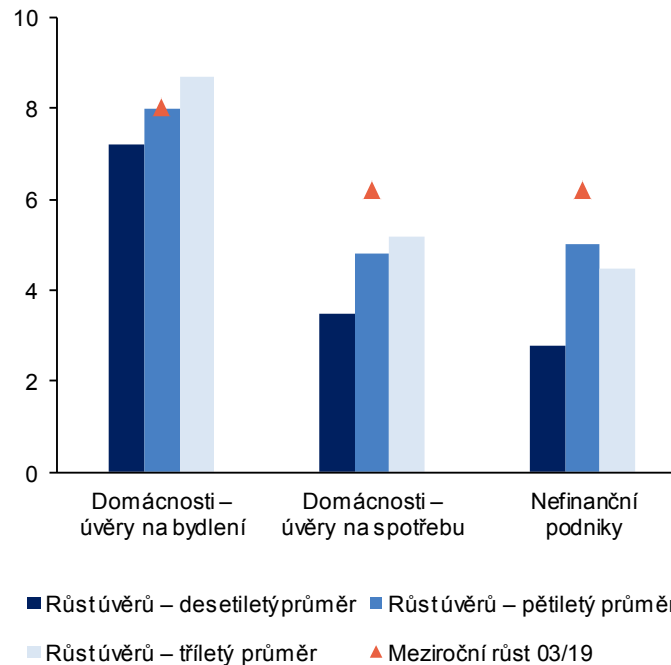
(v %; pravá osa: 0 minimum, 1 maximum)

Pramen: ČNB

Průměrná a aktuální tempa růstu bankovních úvěrů soukromému nefinančnímu sektoru

(v %)

Pramen: ČNB

- Aktuální ztráty ze znehodnocení aktiv jsou velmi nízké a dlouhodobě neudržitelné, klesá poměr opravných položek k úvěrům a meziročně se snižují rizikové váhy.

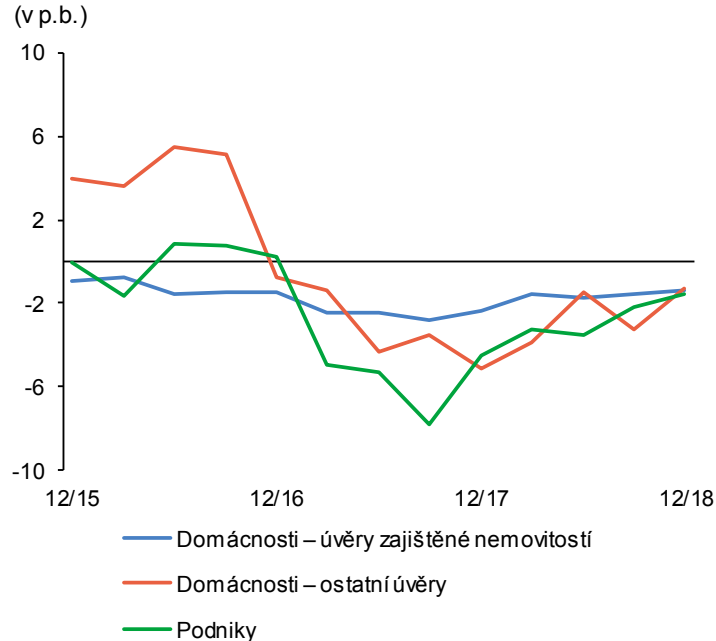
Ztráty ze znehodnocení aktiv a opravné položky k úvěrům
(v b.b.; pravá osa: v %)

Pramen: ČNB

Pozn.: Ztráty ze znehodnocení představují podíl přírůstku čistých znehodnocených úvěrů a celkového objemu bankovních úvěrů.

Meziroční změna IRB rizikových vah z nejvýznamnějších úvěrových skupin
(v p.b.)

Pramen: ČNB

Zpráva o finanční stabilitě 2018/2019
bude zveřejněna **11. června 2019** na stránkách
http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/
spolu se **záznamem z jednání** bankovní rady dne 23.5.2019

Informace o finanční stabilitě
a makrobezřetnostní politice ČNB
na stránkách

http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/
http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makrobezretnostni_politika/